

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Hospodárska politika v eurozóne na rok 2017**(doplňujúce stanovisko)**

(2018/C 081/31)

Spravodajca: **Petr ZAHRADNÍK**Pomocný spravodajca: **Javier DOZ ORRIT**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	27. 4. 2017
Právny základ	článok 29(A) vykonávacích predpisov rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	5. 10. 2017
Prijaté v pléne	19. 10. 2017
Plenárne zasadnutie č.	529
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	158/4/6

Úvod

Toto stanovisko je súčasťou rozsiahlejšieho balíka štyroch stanovísk EHSV týkajúcich sa budúcnosti európskeho hospodárstva (t. j. prehĺbenia hospodárskej a menovej únie, hospodárskej politiky v eurozóne, únie kapitálových trhov a budúcnosti financií EÚ) ⁽¹⁾. Balík prichádza v rámci prípravy bielej knihy o budúcnosti Európy, ktorú nedávno začala Európska komisia a zohľadňuje príhovor predsedu Komisie Junckera o stave Únie v roku 2017. V súlade s uznesením EHSV o budúcnosti Európy ⁽²⁾ a predchádzajúcimi stanoviskami o dokončení HMÚ ⁽³⁾ tento balík stanovísk vyzdvihuje potrebu spoločnej vízie v riadení Únie, ktorá prekračuje rámec technických prístupov a opatrení a je predovšetkým otázkou politickej vôle a spoločnej perspektívy.

1. Závěry a odporúčania

1.1. Cieľom týchto záverov a odporúčaní je doplniť stanovisko ECO/423, s ktorým sa predkladané stanovisko v plnej miere stotožňuje a z ktorého vychádza. Závěry sú v súlade aj s ostatnými tromi stanoviskami týkajúcimi sa hospodárskej budúcnosti Európy, ktoré sú vymenované v úvode.

1.2. EHSV víta pokrok, ktorý sa podarilo dosiahnuť v rozvoji hospodárskej politiky eurozóny a dôkladne monitoruje okolnosti ovplyvňujúce tento vývoj. Za mimoriadne dôležité však považuje okolnosti, ktoré prepájajú prostredie eurozóny s fiškálnymi aspektmi a posilňovaním jej inštitucionálneho rámca.

1.3. Považuje za dôležité uplatňovať vyváženú kombináciu opatrení hospodárskej politiky eurozóny s ich správne prepojenými monetárnymi, fiškálnymi a štrukturálnymi zložkami. Tento faktor naberá na dôležitosť vzhľadom na plánované preskupenie týchto politických opatrení v súlade s hospodárskym rozvojom.

1.4. EHSV nesúhlasí s Európskou radou, ktorá odmieta pozitívny zámer fiškálnej politiky a vyzýva ju, aby svoj záver prehodnotila. Najmä predpokladaný prechod od politiky kvantitatívneho uvoľňovania Európskej centrálnej banky posilňuje argumenty v prospech uplatnenia koncepcie pozitívneho zámeru fiškálnej politiky (positive fiscal stance). Zároveň si je vedomý toho, že rozsah pozitívneho zámeru fiškálnej politiky sa musí správne nasmerovať, aby nedošlo k ďalšiemu zvýšeniu stále vysokej úrovne verejného dlhu, a zamerať na oblasti prinášajúce jasný dlhodobý úžitok.

⁽¹⁾ Súčasťou balíka sú stanoviská EHSV *Hospodárska politika v eurozóne na rok 2017 (doplňujúce stanovisko)*, *Únia kapitálových trhov: preskúmanie v polovici trvania* (pozri stranu 117 tohto úradného vestníka), *Prehĺbenie HMÚ do roku 2025* (pozri stranu 124 tohto úradného vestníka) a *Budúcnosť financií EÚ do roku 2025* (pozri stranu 131 tohto úradného vestníka).

⁽²⁾ Uznesenie EHSV Ú. v. EÚ C 345, 13.10.2017, s. 11.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 10 a Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 8.

1.5. EHSV konštatuje, že hospodárska situácia v eurozóne sa zlepšuje, a odporúča, aby sa v záujme udržania a posilnenia tohto vývoja prijali kľúčové kroky na podporu investícií a vykonanie štrukturálnych reforiem na podporu vyššej produktivity a kvality pracovných miest. Vykonávanie štrukturálnych reforiem by malo byť užšie prepojené s procesmi v rámci Európskeho semestra. EHSV ďalej odporúča vnímať potrebu štrukturálnych reforiem na úrovni celej eurozóny alebo EÚ, a nielen v podobe izolovaných štrukturálnych opatrení v rôznych členských štátoch.

1.6. EHSV dôrazne podporuje výraznejšiu súdržnosť v eurozóne v podobe posilnenej koordinácie hospodárskej a fiškálnej politiky a zlepšenia finančného sprostredkovania dobudovaním finančnej únie, ako aj zaistením väčšieho vplyvu eurozóny v celosvetovom hospodárstve. V záujme splnenia týchto úloh EHSV odporúča zodpovedajúce posilnenie jej interinštitucionálneho rámca.

1.7. ESHV zastáva názor, že euro je menou celej EÚ. EHSV je za to, aby zlepšujúca sa hospodárska realita v EÚ opätovne viedla k možnosti rozšírenia eurozóny, s predpokladaným obojstranne pozitívnym dosahom tak na súčasnú eurozónu, ako aj na jej nových členov.

1.8. EHSV konštatuje, že v dôsledku vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ a slabej predvídateľnosti súčasnej vlády USA, je potrebné venovať náležitú pozornosť politickému a hospodárskemu vývoju na celom svete,

1.9. EHSV si je vedomý skutočnosti, že v rámci platného súboru pravidiel je zlepšovanie fungovania eurozóny obmedzené (najmä pokiaľ ide o opatrenia štrukturálnej povahy). Na zlepšenie zásadných aspektov (súvisiacich napríklad so zlepšením jej inštitucionálneho rámca alebo presadením nových fiškálnych nástrojov) bude potrebné prijať nové pravidlá.

1.10. EHSV v súvislosti s pripravovanými hospodársko-politickými odporúčaniami na rok 2018 zdôrazňuje potrebu začať diskusiu o:

- vytvorení fiškálnej únie,
- posilnení zodpovednosti (responsibility and ownership) jednotlivých členských štátov za záväzky voči eurozóne,
- potrebe štrukturálnych reforiem v rámci platformy európskeho semestra,
- ďalšom zosilnení hospodárskej koordinácie a správy,
- zlepšení systému finančného sprostredkovania spôsobom vedúcim k posilneniu reálnych dlhodobých investícií v súlade s cieľmi OSN v oblasti udržateľného rozvoja, s využitím úlohy EIB, EIF a EFSI 2.0,
- silnejšom vplyve eurozóny vo svete.

1.11. EHSV si uvedomuje, že je nevyhnutné, aby sa vlna zvýšených investícií zodpovedajúco prejavila na vývoji miezd a klesajúcej nezamestnanosti. Mala by byť tiež zameraná na riešenie nerovností opísaných v stanovisku, ktoré by mohli byť zásadnou prekážkou dlhodobého rastu, ak budú pretrvávať a nebudú sa riešiť.

1.12. Na to, aby si projekt oživenia eurozóny a naplnenia štrukturálnych reforiem v jej rámci získal dôležitú podporu občanov, je potrebné posilniť sociálny rozmer a uplatniť demokratické a transparentné formy jej správy smerujúce k zaisteniu hospodárskej prosperity a vysokej životnej úrovne.

2. Súvislosti

2.1. Európska komisia zverejnila v novembri 2016 v rámci pravidelne sa opakujúceho procesu európskeho semestra podkladové dokumenty pre odporúčania Rady týkajúce sa hospodárskej politiky a eurozóny, ako aj oznámenie s názvom Smerom k pozitívnym zámerom fiškálnej politiky pre eurozónu. EHSV k týmto dokumentom vypracoval stanovisko ECO/426, ktoré schválil na svojom plenárnom zasadnutí vo februári 2017. Vzhľadom na vývoj hospodárskej politiky EÚ, ako aj aktivity niektorých členských štátov, došlo odvtedy v tejto otázke k významnému vývoju. Predkladané doplňujúce stanovisko sa zameriava na najdôležitejšie aspekty tohto vývoja:

- návrh odporúčania Rady o hospodárskej politike eurozóny (marec 2017),
- jarnú hospodársku prognózu (máj 2017),
- oznámenie o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny na rok 2017 (máj 2017).

Súbežne boli v tomto období zverejnené aj biela kniha i budúcnosti Európy a diskusný dokument o prehĺbení hospodárskej a menovej únie a budúcnosti financovania EÚ, ktoré predseda Európskej komisie Jean Claude Juncker ďalej rozvinul vo svojom prejave o stave EÚ v septembri 2017. Okrem toho bolo možné pozorovať viditeľný vývoj vo fungovaní eurozóny z hľadiska jej fiškálneho aspektu. Predkladané stanovisko teda zohľadňuje hospodársky vývoj v roku 2018 a odráža návrhy EHSV k odporúčaniam týkajúcim sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2018.

2.2. Hospodárske oživenie prebieha o čosi rýchlejšie, ako sa očakávalo, avšak eurozóna si ďalej vyžaduje silnejšiu investičnú aktivitu, ku ktorej by tiež mohli napomôcť kontrolované fiškálne stimuly brániace zvýšeniu úrovne verejného zadĺženia z dlhodobého hľadiska. Dôsledky krízy a uplatnených politických opatrení sa naďalej prejavujú v nezamestnanosti, chudobe a nerovnosti a sú tiež príčinou hospodárskych a sociálnych rozdielov medzi členskými štátmi. Je preto nevyhnutné oživiť vyhliadky na rast väčšou podporou investícií v eurozóne, sprevádzanou sociálnou politikou, ktorá obmedzuje chudobu a nerovnosť. Európska komisia vo svojej jarnej prognóze uvádza, že zásadným faktorom udržateľnosti hospodárskeho oživenia sú investície sprevádzané zodpovedajúcim mzdovým vývojom a pokračujúcim poklesom miery nezamestnanosti, ktoré takto prispievajú k posilneniu domáceho dopytu.

2.3. Eurozóna sa okrem toho musí stať súdržnejšou. Tomu by mohlo napomôcť dobudovanie finančnej únie s očakávaným pozitívnym dosahom na oživenie investičnej aktivity, ktoré by sa mohlo uskutočniť podľa súčasných pravidiel. Ďalšie posilnenie koordinácie hospodárskej a fiškálnej politiky zameranej na fiškálnu kapacitu eurozóny a vytvorenie autonómneho rozpočtu eurozóny, silnejšia inštitucionálna architektúra eurozóny, ktorá umožňuje lepšie vnútorné i vonkajšie zastúpenie, ako aj posilnená zodpovednosť jej jednotlivých členov, si už vyžadujú zavedenie nových pravidiel.

2.4. V jednom zo scenárov v bielej knihe o budúcnosti Európy sa uvažuje o možnosti viacrýchlostnej Európy, pričom významným deliacim faktorom môže byť práve eurozóna. EHSV sa však v tejto súvislosti podporuje názor, že euro je menou celej EÚ. Bolo by žiaduce vytvoriť prirodzené stimuly, aby krajiny, ktoré nie sú členmi eurozóny, považovali vstup do nej za vnútroštátnu prioritu.

2.5. Európska komisia sa vo svojej zimnej a jarnej prognóze zameriava na stav „s vysokou mierou neistoty“, pokiaľ ide tak o vnútorné, ako aj vonkajšie riziká vyplývajúce z obchodných, finančných a geopolitických faktorov. V jarnej prognóze vyjadrila obavy v súvislosti s vývojom v USA a Spojenom kráľovstve (vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie), ktoré pravdepodobne neblaho ovplyvnia (mierne) oživenie v Európe. Vláda pod vedením prezidenta Trumpa je ešte nevyspytateľnejšia než sa na prvý pohľad zdalo a pretrvávajúci vysoký prebytok bežného účtu Nemecka a eurozóny je pre ňu problémom, čo by USA mohlo podnietiť k prijatiu nepriaznivých opatrení v obchodnej politike so škodlivými účinkami pre EÚ a eurozónu. Nepredvídateľný je aj priebeh vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie: naťahujúci sa začiatok rokovaní nezbudzuje dôveru v konečný výsledok, zatiaľ čo júnové voľby naznačujú, že v procese rokovaní dôjde ku komplikáciám a zdržaniam.

2.6. Európska komisia v najnovšej jarnej hospodárskej prognóze naznačuje, že jej odporúčanie a stanovisko EHSV (ECO/423), ktoré podporovali pozitívny zámer fiškálnej politiky pre eurozónu ako celok na rok 2017, a ktoré Rada zamietla odporúčaním z 10. marca 2017, išli správnym smerom. EHSV nesúhlasí s rozhodnutím Európskej rady a domnieva sa, že riziká, ktoré sa odvtedy objavili, ako aj jarná prognóza Komisie potvrdzujú, že je vhodné zachovať pozitívne fiškálne zámery v rozpočtovej politike.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Pri príležitosti pripomenutia si 60. výročia podpísania Rímskych zmlúv a v súvislosti s následnými diskusiami o budúcnosti EÚ sa vyzdvihol význam HMÚ ako jednej z kľúčových priorít európskej integrácie. Uviedlo sa tiež, že napriek pretrvávajúcim a doposiaľ nedoriešeným problémom by bolo nesprávne zaujať k eurozóne príliš defenzívny postoj. Namiesto toho by bolo lepšie ambiciózne hľadať do jej budúcnosti a pracovať na konkrétnych opatreniach s cieľom lepšie využiť jej potenciál. Európsky hospodársky a sociálny výbor tento názor podporuje.

3.2. Pokiaľ ide prosperitu hospodárstva EÚ a spravodlivé rozdelenie príjmov a bohatstva, ktoré vytvára, sa v stanovisku ECO/423 zdôrazňuje, že na dosiahnutie vyváženej hospodárskej politiky je dôležité, aby obsahovala monetárne, fiškálne a štrukturálne nástroje a opatrenia zamerané na posilnenie funkčnosti a účinnosti finančného trhu, vrátane primeranej regulácie, ktorá zabráni nezodpovedne riskantnému správaniu niektorých finančných inštitúcií. EHSV je presvedčený, že vývoj v posledných mesiacoch ešte zvýšil význam tejto otázky.

3.3. EHSV plne podporuje dokončenie a prehĺbenie HMÚ do roku 2025. V tomto zmysle je toto stanovisko v súlade s balíkom ďalších stanovísk EHSV k ekonomickej budúcnosti Európy, ktoré sú spomenuté v úvode. EHSV je presvedčený, že osobitná pozornosť by sa mala venovať najmä týmto oblastiam:

3.3.1. väčšiemu posilneniu a ďalšej koordinácii fiškálnej, hospodárskej a štrukturálnej politiky s cieľom vytvoriť účinne fungujúci mix týchto politík aj so zreteľom na úsilie o presadenie silnej (dedicated) rozpočtovej línie eurozóny v rámci rozpočtu EÚ. Diskusný dokument o prehĺbení hospodárskej a menovej únie po prvýkrát používa pojem „fiškálna únia“ na takej vysokej politickej úrovni. V homogénnom menovom a hospodárskom prostredí a na funkčnom vnútornom trhu by „fiškálna únia“ zahŕňala aj spoločnú alebo vysoko harmonizovanú fiškálnu politiku (t. j. daňovú a výdavkovú), ktorá podporuje spravodlivé zdaňovanie a systémový a účinný postoj k daňovým únikom a podvodom;

3.3.2. kľúčovým predpokladom zlepšenia hospodárskeho prostredia eurozóny je v rámci komplexného chápania správy hospodárskych záležitostí EÚ, osobitne tiež európskeho semestra, zodpovednosť jednotlivých aktérov: individuálna zodpovednosť a povinnosti členských štátov by sa mali zachovať resp. posilniť vo všetkých jestvujúcich mechanizmoch správy hospodárskych záležitostí, vrátane objektívneho monitorovania, uplatňovania všetkých preventívnych a nápravných opatrení, a napokon aj prípadných sankcií;

3.3.3. rady produktivity (Productivity Boards) sa odporúčajú ako vhodný nástroj, založený na aktívnej účasti všetkých relevantných sociálnych partnerov, nakoľko môže uľahčiť vykonávanie štrukturálnych reforiem, ktoré okrem zvyšovania hospodárskej kapacity jednotlivých členských štátov výrazne prispievajú k zvyšovaniu funkčnosti a homogenity jednotného trhu ako celku tým, že odstraňujú určité regulačné prekážky a bariéry bez toho, aby boli dotknuté platné sociálne práva a práva zamestnancov;

3.3.4. výrazné zvýšenie účinnosti finančného sprostredkovania využitím celého spektra účastníkov finančného trhu v súlade s koncepciou bankovej únie a únie kapitálových trhov. Pri zvyšovaní účinnosti finančného sprostredkovania by hlavnou prioritou mali byť skutočné investície a nie zvyšovanie objemu virtuálneho finančného odvetvia;

3.3.5. pre silnú a rešpektovanú HMÚ je v rámci zmien, ku ktorým dochádza vo svetovom hospodárstve, veľmi dôležité aj jej vonkajšie zastúpenie. Je nevyhnutné nielen dosiahnuť, aby sa jednotlivé členské štáty zhodli na postoji voči svojim globálnym partnerom v oblastiach, v ktorých EÚ vystupuje jednotne, ale aj vybudovať kroky k vhodnej inštitucionálnej štruktúre, ktorá zodpovedá tomuto spoločnému záujmu v celosvetovom kontexte⁽⁴⁾;

3.3.6. okrem toho sa vo vhodných prípadoch mala zväziť možnosť rozšírenia súčasnej eurozóny. Niektoré krajiny, najmä krajiny v strednej a východnej Európe, vykazujú veľmi pozitívne hodnoty ukazovateľov hospodárskej výkonnosti a v rámci európskeho semestra sú veľmi kladne hodnotené. Zdá sa, že by mohli podporiť fungovanie eurozóny a posilniť jej váhu v rámci EÚ;

3.3.7. Podľa všetkého by mohli podporiť fungovanie eurozóny a posilniť jej váhu v rámci EÚ; predpokladom zabezpečenia občianskej podpory pre projekt novej HMÚ je vytvorenie nástrojov, ktoré zaisťujú, že rozhodnutia v oblasti správy ekonomických záležitostí budú demokratické a že jednotný trh sa doplní o silný sociálny pilier.

3.4. EHSV sa domnieva, že pre fungovanie eurozóny má pomerne zásadný význam podpora zvýšenia investícií a uskutočňovania a presadzovania štrukturálnych reforiem, ktoré by mohli byť ešte viac podporené v rámci procesu európskeho semestra, najmä s ohľadom na rámec jednotného trhu. Investície zo strany EIB, EIF a EFSI prinášajú pozitívne výsledky, vrátane potrebných regionálnych projektov. Ich objem však nepostačuje na preklopenie investičnej medzery, ktorá vznikla v najmä v čase krízy. Tieto nástroje by mali pomôcť vytvoriť dostatočne stabilný systém, ktorý umožní spoločné využívanie verejných a súkromných zdrojov. Riadená flexibilita Paktu stability a rastu by sa mala využiť na to, aby sa mohlo

⁽⁴⁾ Pre podrobnejšie informácie pozri napríklad Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 16.

uplatňovať zlaté pravidlo, podľa ktorého by investície a súvisiace bežné výdavky mali uskutočniť tak, aby priniesli plody v budúcnosti. Zameranie štrukturálnych reforiem by sa jednoznačne malo presunúť z úrovne jednotlivých členských štátov na celkové fungovanie jednotného trhu.

3.4.1. Cieľom štrukturálnych reforiem by v prvom rade malo byť odstránenie súčasných nerovnováh a vytvorenie priaznivých podmienok pre dlhodobý rozvoj v súlade s koncepciou OSN o udržateľnom rozvoji. Jednou z týchto nerovnováh sú prehlbujúce sa rozdiely v rámci EÚ a v rámci členských štátov. Štrukturálne reformy by mali viesť k prijatiu opatrení, ktoré zohľadňujú celoeurópske súvislosti a nielen čiastkové potreby jednotlivých členských štátov.

3.4.2. V kontexte EÚ by sa reformy nemali zameriavať len na domáce politické priority, ale mali by sa vnímať z perspektívy EÚ ako celku, t. j. z perspektívy strategických projektov, ktoré dokážu vytvoriť silnú pridanú hodnotu EÚ.

3.4.3. Sprievodným javom štrukturálnych reforiem by mali byť tiež podpora kvalitných pracovných miest s dôrazom na zodpovedajúcu mzdu a rešpektovanie sociálnej spravodlivosti v plnej miere.

3.4.4. Stále je potrebné uskutočniť mnoho reforiem na zlepšenie právnych predpisov, ktoré budú schopné podporiť rozvoj podnikania a zaistiť primeranú ochranu občanom. Medzi oblasti, v ktorých sú potrebné štrukturálne reformy, patria napríklad: pravidlá týkajúce sa zakladania podnikov, stavebné povolenia, získavanie úverov, platenie daní, cezhraničný obchod, registrácia nehnuteľností a harmonizácia daňovej politiky, ktoré prispejú k fungovaniu vnútorného trhu a zároveň obmedzia výskyt škodlivej konkurencie na ňom. Dôležitú úlohu zohráva aj spoločenská resp. politická atmosféra (t. j. efektívnosť a integrita verejného sektora, istota a stabilita v priebehu celého trvania projektu). Treba poznamenať, že odhliadnuc od prijatia týchto reforiem verejnosťou, proces ich implementácie je zložitý a ich makroekonomické výsledky závisia od fungovania mnohých komplikovaných procesov na mikroúrovni. Objasnenie týchto dôsledkov je dôležitým predpokladom získania podpory verejnosti pre tieto reformy. Podmienkou tejto podpory je, aby sa o nástrojoch vytvorených s cieľom pomôcť eurozóne fungovať v budúcnosti rozhodovalo legitímnym a demokratickým spôsobom, ktorý predstavuje správnu rovnováhu medzi hospodárskym a sociálnym pilierom.

3.4.5. Medzi potrebou štrukturálnych reforiem, európskym semestrom, viacročným rámcom implementácie EŠIF (alebo rozpočtu EÚ vo všeobecnosti) a rozvinutejšou a efektívnejšou eurozónou existuje priestor pre posilnený vzťah. Posilnenie vzťahu medzi štrukturálnymi reformami a rozpočtom EÚ s cieľom podporiť zblížovanie v strednodobom a dlhodobom horizonte úzko súvisí s očakávaným obmedzením politiky kvantitatívneho uvoľňovania ECB, keď sprísnená menová politika otvorí väčší priestor na využitie fiškálnych tokov.

3.5. Zároveň však musíme obnoviť úsilie o vzostupné zblížovanie životných a sociálnych štandardov a miezd v rámci členských štátov i medzi nimi, čo je základným predpokladom prehlbenia dôvery v EÚ a zaistenia budúcnosti Európy. Európsky pilier sociálnych práv by mal podporovať konvergenciu.

3.5.1. V tejto súvislosti sa ukazuje, že potrebujeme politiku, ktorá posilní domáci dopyt v EÚ a v eurozóne vo všeobecnosti, a osobitne v krajinách s vysokým prebytkom bežného účtu resp. obchodným prebytkom, aby došlo k obnoveniu rovnováhy v rámci eurozóny a vo vzťahu k zvyšku sveta.

3.5.2. Členské štáty EÚ by nemali stavať svoje stratégie konkurencieschopnosti na predpoklade dlhodobu nízkej úrovne miezd. Účinná kombinácia opatrení hospodárskej politiky by mala viesť k oživeniu investícií do infraštruktúry a zvýšeným výdavkom na vzdelávanie, výskum, odbornú prípravu a zručnosti by sa mali prejavovať v raste produktivity a silnom raste miezd a príjmov, ktoré odrážajú aj priebeh životného cyklu, kariérny vývoj a prispôbených úrovní životných nákladov. EHSV však rešpektuje rôznu situáciu jednotlivých členských krajín a ich primárnu zodpovednosť za jej riešenie prostredníctvom metód moderného kolektívneho vyjednávania.

3.5.3. Zo situácie na trhu práce vo viacerých krajinách eurozóny vyplýva, že ďalšie štrukturálne reformy v tejto oblasti by sa mali zamerať na zníženie vysokej úrovne dočasnej, nedobrovoľnej práce na skrátenej úväzok, na nízke mzdy a na podporu kvalitných pracovných miest s pracovnou silou, ktorá má vyššiu úroveň odbornej prípravy a kvalifikácie. Základom nového druhu reformy v oblasti práce by mal byť riadny sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie založené na autonómii sociálnych partnerov. Zlepší sa tak nielen sociálna spravodlivosť, ale zároveň sa podporí aj produktivita hospodárstva.

3.6. V rámci súboru platných pravidiel sa môžu vykonávať predovšetkým opatrenia súvisiace s vykonávaním štrukturálnych reforiem a užšou koordináciou hospodárskej a fiškálnej politiky. V novom viacročnom finančnom rámci na obdobie po roku 2020 sa tieto pravidlá môžu ešte sprísniť. Naopak ďalšie prepojenie eurozóny so spoločnou rozpočtovou politikou alebo silnejším zastúpením eurozóny v globálnom kontexte si vyžaduje vytvorenie úplne nových pravidiel.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV z dôvodov uvedených v tomto stanovisku vyzýva Európsku komisiu a Radu, aby do odporúčaní týkajúcich sa hospodárskej politiky v eurozóne na rok 2018 zahrnuli umiernené pozitívny zámer fiškálnej politiky. Tento návrh je obzvlášť dôležitý vzhľadom na to, že potrebujeme dosiahnuť primeraný a udržateľný hospodársky rast a zaistiť fungujúcu kombináciu hospodárskej a monetárnej politiky, ktorej expanzívny charakter sa nemôže predlžovať donekonečna.

4.2. Domnievame sa, že prioritou implementácie investičného plánu pre Európu, ktorého sme zástancom, by mali byť projekty rešpektujúce ciele udržateľného rozvoja a zohľadňujúce sociálnu a environmentálnu zodpovednosť.

4.3. EHSV sa domnieva, že najnovší vývoj paradigmy hospodárskej politiky EÚ za posledných pár mesiacov nenecháva nikoho na pochybách o rastúcej politickej podpore prístupu, ktorý vedie k fiškálnej únii založenej na platforme eurozóny. Výbor v tejto súvislosti odporúča vývoj starostlivo monitorovať a je v plnej miere pripravený zapojiť sa do procesu upevňovania fiškálneho dôrazu ako predpokladu homogénnejšieho prostredia v eurozóne. Je tiež dôležité pozorovať, ako sa tento vývoj prejaví na možných zmenách v inštitucionálnych štruktúrach a režimoch.

4.4. EHSV sa naďalej nazdáva, že v čase, keď sa prehlbovanie HMÚ znovu stáva hlavnou prioritou, je veľmi dôležité nepodceniť procesy spojené s účinnejším a lepšie fungujúcim jednotným trhom. Účinný a funkčný jednotný trh je základným predpokladom, ktorý predchádza akýmkoľvek úvahám o prehlbení HMÚ. Očakávania týkajúce sa prínosov HMÚ sa môžu naplniť iba vtedy, ak bude pokračovať otváranie sa a liberalizácia jednotného trhu v budúcnosti, posilní sa jeho homogenita a odstránia sa viditeľné aj skryté vnútroštátne ochranné bariéry.

4.5. EHSV podporuje názor, že prostredie prehĺbenej HMÚ musí byť prepojené s procesom finančného sprostredkovania. Dôležitými prvkami finančnej únie sú banková únia a únia kapitálových trhov. Primárnou úlohou bankovej únie je stabilné a predvídateľné správanie bankového sektora. Musí byť podporená primeranými finančnými zdrojmi, aby sa dokázala vyrovnáť s prípadnými zlyhaniami bánk. S úniou kapitálových trhov sa naopak spája rozširovanie možností na pridelovanie finančných zdrojov, je však stále len na počiatku svojho rozvoja. Zvýšenie funkčnosti finančného sprostredkovania by sa zase malo výraznejšie prejavíť v oblasti skutočnej investičnej aktivity.

4.6. Budúcnosť EÚ tiež závisí od upevnenia jej integrácie a posilnenia jej úlohy v globálnom kontexte. Najmä v súčasnosti je jednou z mála kľúčových priorít a záležitosťou spoločného záujmu pre všetky členské štáty EÚ. V záujme dosiahnutie tohto cieľa môže byť prospešné posilniť jej spoločné zastúpenie na svetových fórach a v medzinárodných inštitúciách a na tejto úrovni presadzovať a rešpektovať spoločné hodnoty, zásady a politické opatrenia, ako je napríklad politickú a ekonomickú slobodu a rovnosť, sociálnu spravodlivosť, hodnotu slobodného podnikania v obchode a investíciách, vytvorenie podmienok pre spravodlivé a otvorené konkurenčné prostredie, a tiež odstránenie nezákonných a trestných praktík v podnikaní, ako je zneužívanie daňových systémov alebo postupov verejného obstarávania. Úplne nevyhnutné je tiež rešpektovanie sociálnych a občianskych práv a základných požiadaviek v oblasti životného prostredia.

V Bruseli 19. októbra 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS